
Advies raadgevend comité Opgroeien

Adviesnummer: 2023/12

Betreffende: **Advies Kamer Adoptie over het ontwerp van wijzigingsdecreet interlandelijke adoptie, decreet binnenlandse adoptie en het decreet organisatie pleegzorg**

1 ADVIESVRAAG

Op vraag van leidend ambtenaar

2 GRONDEN VOOR HET ADVIES

Het advies heeft betrekking op de opdracht van het agentschap inzake de kerntaken zoals omschreven in artikel 5 van het Decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien Regie.

3 BEHANDELING

Het raadgevend comité behandelde het thema op 28 september 2023.

Documenten die daarbij in bespreking werden genomen waren:

- 230612 ontwerp van wijzigingsdecreet interlandelijke adoptie en pleegzorg (1)
- Definitief Verslag Kamer Adoptie 15 juni 2023 (1)

4 ADVIES

- Concrete suggesties tot verandering:
 - Artikel 15 §2, 3°: “verdiepen van de adoptiemotivatie”: het gaat om het in kaart brengen van de competenties van kandidaten in functie van kindprofielen én het verder werken met de kandidaten samen. Maar dit is niet hetzelfde als het verdiepen van de motivatie. De Kamer doet het voorstel om te wijzigen naar: “het verfijnen van de adoptiemotivatie en afstemmen op de profielen van de kinderen die interlandelijk geadopteerd kunnen worden”. Dit proces start op het moment van het ondertekenen van het contract met de kandidaten, maar nadat de kandidaten geschikt werden verklaard.
 - Bij stuk dat het voortraject omschrijft: de suggestie om “een dienst” te vervangen door “een dienst of diensten die daarvoor vergund zijn”.
 - Artikel 15§4: Er is een onduidelijk onderscheid tussen intensieve en niet intensieve hulpverlening. Voorstel tot verandering: °5 – hier gaat het over 0de of 1ste lijnszorg of hulp. °6 – hier gaat het over 2de of 3de lijnszorg of hulp.
 - De kamer stelt expliciet de vraag om het adviescomité, zeker voor wat betreft de algemene adviesverlening, veel ruimer samen te stellen dan de voorziene vier personen. Een ruimere samenstelling compenseert ook de afschaffing van de Kamer Adoptie zoals hij nu bestaat als reflecterend orgaan.
- Vragen en opmerkingen:
 - Artikel 27/1, 1§, 1°: Klopt het dat het woord “betrekking” gaat over tewerkstelling?
 - Artikel 27/1, §1: een lid stelt voor om de persoonsgegevens van afstandsouders die krachtens dit decreet verwerkt mogen worden, te maximaliseren. Dit is niet alleen relevant bij matching, maar ook in het kader van openheid en zorg en begeleiding van geadopteerden en hun ouders. De vraag wordt gesteld om naast de reeds opgelijste gegevens, volgende gegevens mee op te nemen: “bijzonderheden betreffende de andere familie- of gezinsleden, fysieke gegevens, psychische beschrijvingen, gegevens betreffende de lichamelijke en psychische gezondheid, afbeeldingen, beeldopnames, gegevens omtrent talenkennis en het rijksregisternummer.” Een ander lid bevestigt dit: dit wordt best maximaal omschreven. Het kan zinvol zijn om daar nog eens grondig over na te denken met een werkgroep.
 - De kamer adoptie pleit voor een duidelijker en coherent gebruik van woorden die op verschillende plekken terugkomen in het decreet, o.a. “adoptieprocedure” en “adoptietraject”. Het is niet duidelijk of de termen hetzelfde omvatten of dat er een verschil is. Je zou kunnen stellen dat de adoptieprocedure juridisch ‘eindigt’ op het moment van de adoptiebeslissing, terwijl een adoptietraject (en dus ook de feitelijke opvolging) levenslang doorloopt. Het is alleszins zo dat zorg en begeleiding niet stopt na de plaatsing. Dit vraagstuk is ook van belang voor het stuk dat betrekking heeft op de kosten voor adoptie. Op eenzelfde manier is ook duidelijkheid nodig voor de term multidisciplinair versus interdisciplinair.
 - Er is een duidelijke definitie nodig van het begrip “special needs”. Wat betekent deze term voor het adoptielandschap? Het is namelijk zo dat deze term een andere invulling krijgt in de jeugdhulp in Vlaanderen, maar ook internationaal. Daar gaat het meestal om kinderen met een handicap. De vraag wordt gesteld om de term te verduidelijken in het decreet, zodat dit duidelijk is voor iedereen.

- Over het gebruik van de term “afstandsouder”: de leden van de kamer Adoptie zijn het er mee eens dat voor de toekomst beter een andere term wordt gebruikt. In dit ontwerp kan deze voorlopig behouden blijven, in afwachting van een betere, meer gedragen term.
- Artikel 27/1, §4: Omtrent het bewaren van gegevens: “tot één 1 jaar na afronding van de gestelde vraag”. Voor Steunpunt Adoptie is het nooit op voorhand duidelijk wanneer iets volledig is afgerond. Dit maakt toepassing van deze regel in de praktijk moeilijk. Het dossier zou dan aan VCA overgedragen moeten worden zodat het later opnieuw kan opgezocht worden. De vraag wordt gesteld om de bewaring langer dan één jaar te voorzien.
- Artikel 27/1, §1: het bewaren van de gegevens door de adoptiediensten. Zij kunnen gegevens niet vernietigen als er nog nazorg lopende is. De termijn van 7 jaar is niet haalbaar omwille van de zorg en begeleiding die voorzien wordt op latere leeftijd. De vraag wordt gesteld om dit te herzien. Geadopteerden en geboorteouders kunnen in principe levenslang beroep doen op de adoptiediensten voor ondersteuning, zorg en begeleiding, inzage en rootszoektochten. Hiervoor hebben de diensten de dossiers nodig. Een lid benoemt dat dit eventueel ook zou mogelijk kunnen zijn voor verwanten in eerste lijn, maar hier bestaat heel wat onduidelijkheid over.
- Artikel 22. Voor de kandidaten is de dienstverlening steeds kosteloos. Bezorgdheid is dat de formulering zoals deze er nu staat impliceert dat begeleiding voor geadopteerden niet kosteloos is. De vraag is wat de wetgever hier bedoelt: als ook de begeleiding van geadopteerden kosteloos is, wordt de formulering best aangepast.
- Een lid stelt de vraag om het recht om vergeten te worden in te bouwen voor alle betrokkenen. De conclusie is dat dit niet kan voor geadopteerden: VCA heeft wettelijk de opdracht om alle dossiers van geadopteerden te bewaren; en daar kan niet zomaar (op vraag van de betrokkene) van worden afgeweken... De vraag wordt gesteld of dit een wenselijke situatie is? Enkele leden benoemen dat het “recht om vergeten te worden” van de geboorteouders haaks staat op recht op afstammingsinformatie van het kind.
- Het raadgevend comité is bezorgd over de samenstelling van het adviescomité interlandelijke adoptie. Het vraagt om geadopteerden nauw te betrekken in het adviesproces. Het raadgevend comité oordeelt dat hun expertise, rond o.a. culturele en migratieachtergrond en traumaverwerking, een plaats moet krijgen in het adviescomité;
- Omtrent het verder verbinden van pleegzorg en adoptie. Het raadgevend comité toont zich bezorgd over de volgende fase en de impact ervan op de werking van de pleegzorgdiensten. Als van hen verwacht wordt dat ze bijkomende opdrachten opnemen dan moeten daar ook de nodige middelen tegenover staan.
- Correcties:
 - Artikel 27/1, 1§, 3°: hier ontbreekt nog de vermelding van “afbeeldingen”.
 - Artikel 27/1, 1§, 2°: het volgende moet nog aangevuld worden bij dit artikel: “Gegevens omtrent traumatische of bijzondere gebeurtenissen”.

Jeroen Sleurs

Voorzitter raadgevend comité a.i.